

Natur- og Miljøkontoret

**Kortlægning af tjærepladser for fiskegarn i
Nordjyllands Amt**

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

November 1999

Natur- og Miljøkontoret

**Kortlægning af tjærepladser for fiskegarn i
Nordjyllands Amt**

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

November 1999

Udgave	Betegnelse/Revision	Dato	Udført	Kontrol	Godkendt
--------	---------------------	------	--------	---------	----------

Rådgivende ingeniører
og planlæggere A/S
Tilsluttet F.R.I

NIRAS
Digtervejen 11
DK-9200 Aalborg SV

Telefon 9634 7400
Telefax 9634 7474
E-mail niras@niras.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE	SIDE
1. INDLEDNING	1
2. LOKALISERING AF TJÆREPLADSER	3
2.1 Flyfotos (lodfotos).....	3
2.2 Interview med lokalkendte personer	4
2.3 Tingbøger/Byggesager	5
3. KORTLÆGNING AF TJÆREPLADSER.....	6
3.1 Præsentation af kortlægningen	6
3.2 Kriterier for kortlægning	7
3.3 Afgrænsning af pladserne.....	7
4. USIKKERHEDER VED KORTLÆGNINGEN	9
4.1 Usikkerheder forbundet med afgrænsning	9
4.2 Identificering af pladser udfra garn på lodfotos.	9
5. KORTLAGTE TJÆREPLADSER I FREDERIKSHAVN KOMMUNE ..	11

FIGURER:

5.1 Kortlagte tjærepladser i Frederikshavn Kommune

TABELLER:

5.1 Sammenfatning af resultaterne af kortlægningen i Frederikshavn Kommune

BILAG:

813-1233	Nedlagt tjæreplads, Brønderslevvej
813-1259	Nedlagt tjæreplads, Hyttefadsvej
813-1260	Nedlagt tjæreplads, Sindallundvej
813-1261	Nedlagt tjæreplads, Andelskaj
813-1262	Nedlagt tjæreplads, Kirkegade/Voldgade
813-1263	Nedlagt tjæreplads, Europavej/Bovinsgade
813-1264	Nedlagt tjæreplads, Uranienborgvej
813-1265	Nedlagt tjæreplads, Søndergade
813-1266	Nedlagt tjæreplads, Skovalleen
813-1267	Nedlagt tjæreplads, L. P. Houmøllers Vej
813-1268	Nedlagt tjæreplads, Grønlandsvej
813-1269	Nedlagt tjæreplads, H. C. Ørstedes Vej

813-1270	Nedlagt tjæreplads, Donbækvej
813-1271	Nedlagt tjæreplads, Fælledvej
813-1272	Nedlagt tjæreplads, Krogen
813-1273	Nedlagt tjæreplads, Chr. Kongsbak Vej
813-1274	Nedlagt tjæreplads, Gl. Skolevej

1. INDLEDNING

NIRAS Rådgivende ingeniører og planlæggere A/S har for Nordjyllands Amt gennemført en kortlægning af tjærepladser for fiskegarn i Nordjyllands Amt.

Den hidtidige kortlægning af industrigrunde, lossepladser mv., som Nordjyllands Amt har foretaget, har kun omfattet et meget lille antal tjærepladser. Nordjyllands Amt er nu blevet opmærksom på, at der i forbindelse med fiskeri, herunder specielt bundgarnsfiskeri, har været et stort antal pladser, hvorpå der har været tjæret fiskegarn, og som kan give problemer i forhold til nuværende/fremtidig arealanvendelse.

Tjæring af fiskegarn/tov med stenkulstjære er begyndt omkring 1900-1920 og ophørt de fleste steder i 1960'erne, hvor fiskerne gik over til at anvende garn/tov af nylon. Tjæringen blev foretaget med det formål at opnå en imprægnering af garn/tov lavet af naturmaterialer.

Efter tjæringen blev fiskegarnene som regel tørret ved at sprede dem ud på omkringliggende frie arealer (ofte græsmarker). Disse tørrepladser kunne dække relativt store arealer. Flere steder blev garnene ved tørringen hængt op på en række pæle (støjler), og heraf stammer navnet "støjlepladser", som ofte benyttes om tjærepladserne. Nytjærede tov blev for det meste hængt til tørre på høje træbukke og krævede dermed ikke nær så store tørrearealer som garnene.

Det var nødvendigt at tjære fiskegarnene mindst en gang om året. Tidspunktet for tjæringen afhang af garntypen. De fleste bundgarn blev tjæret om foråret. Ruser blev hovedsageligt tjæret i juni-juli. Tovene var det derimod kun nødvendigt at tjære en gang for alle, nemlig når de var helt nye. Dette foregik hovedsageligt på vodbinderierne, og de er derfor også medtaget i kortlægningen.

Kortlægningen omfatter både lokalisering af pladsen, hvor selve tjæringen har fundet sted, samt af de områder, hvor fiskegarnene eller tovene efterfølgende har ligget eller hængt til tørre. De to områder vil i det følgende blive betragtet som en samlet plads.

I denne rapport gives først en generel beskrivelse af, hvorledes kortlægningen af tjærepladserne i Nordjyllands Amt er gennemført, og hvorledes oplysningerne for de kortlagte pladser er sammenfattet.

Herefter følger en beskrivelse af resultaterne i Frederikshavn Kommune, med en opgørelse for de kortlagte pladser. Denne opgørelse omfatter en status over, hvor stort areal den enkelte plads dækker, hvor mange matrikler den berører

samt den nuværende anvendelse af disse matrikler. Udover selve opgørelsen beskrives, hvorledes kortlægningen er forløbet i kommunen, og om den på nogle punkter evt. afviger fra den generelle kortlægning. Ligeledes anføres det, hvis der er nogle specielle forhold i forbindelse med tjærepladserne, der gør sig gældende for kommunen.

I bilaget findes sammenfatningsskemaer samt tilhørende kort med afgrænsning for hver af de kortlagte pladser i kommunen.

Baggrundsmaterialet for kortlægningen er ikke medtaget i denne rapport.

2. LOKALISERING AF TJÆREPLADSER

Lokaliseringen af tjærepladserne er sket ved hjælp af følgende kilder:

- Flyfotos (lodfotos)
- Flyfotos (skråfotos)
- Interview med lokalkendte personer
- Lokalhistorisk arkiv/lokalhistorisk materiale
- Kommunerne
- Tingbøger/Byggesager

Der er følgende kommentarer til de anvendte kilder:

2.1 Flyfotos (lodfotos).

Til kortlægningen er der benyttet flyfotos (lodfotos) fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Der er brugt en samlet serie fra 1954, som dækker hele amtet (1:10.000) samt billeder fra flere serier fra starten af 1960'erne (1:10.000 eller 1:4.500). Der er nemlig i denne periode ikke lavet en samlet overflyvning, som dækker hele amtet.

Der er i enkelte kommuner benyttet lodfotos fra 1945 i målestok 1:40.000. Denne målestok er så lille, at det som regel er umuligt at identificere pladserne herpå. Det er forsøgt at forstørre disse billeder til 1:10.000. Disse forstørrelser bliver ikke særligt skarpe. Lodfotos fra 1945 er derfor kun brugt i enkelte tilfælde hovedsagelig til afgrænsning af pladserne.

De benyttede lodfotos har i mange tilfælde været yderst velegnede til at vurdere den naturlige afgrænsning, som tidligere har været for pladsen. Det, der kan opfattes som en naturlig afgrænsning, kan eksempelvis være et tydeligt skel mellem tjærepladsen og en mark beliggende ved siden af. Tjærepladserne var som oftest beliggende på brakjord, der ikke var egnet til dyrkning. Afgrænsningen kan også være bevoksning, veje og bebyggelse.

For nærmere at kunne afgøre, hvilke matrikler den naturlige afgrænsning omfatter, er der til hver lokalitet lavet en kopi af et matrikelkort (i samme målestok som lodfotos) på plastfolie. Denne kopi lægges ovenpå lodfotoet, hvorved afgrænsningen kan overføres til matrikelkortet.

På de benyttede lodfotos har det i flere tilfælde været muligt at identificere fiskegarn, som er udbredt på jorden eller ophængt til tørre. Der kan ligeledes i

nogle tilfælde observeres mørke afmærkninger på jorden, hvor der sandsynligvis tidligere har været udbredt garn til tørre. For de fleste pladser vil det dog ofte gælde, at der har været tørret nytjærede garn på et større areal, end det der fremgår direkte af flyfotos. Derfor er der også i disse tilfælde foretaget en vurdering af den naturlige afgrænsning for den enkelte plads.

Flyfotos (skråfotos).

Der er også i mindre omfang anvendt skråfotos til lokalisering af tjærepladser. Billederne, som er bestilt på Det Kongelige Bibliotek i København, er hovedsagelig fra midten af 1950'erne. Skråfotos er især anvendt til at identificere og lokalisere små pladser, der har ligget i bebygget område ved havnene, og som er vanskelige at identificere på lodfotos, eksempelvis vodbindere. Skråfotos er velegnede til dette formål, idet de er taget i forholdsvis lav højde, og derfor er det muligt at se mange detaljer meget tydeligt på disse billeder.

Hos Flyvevåbenets Historiske Samling i Karup findes desuden også en samling af ældre flyfotos. Der findes dog kun to skråfotos taget over Nordjylland før 1950.

2.2 **Interview med lokalkendte personer**

Til bekræftelse og afgrænsning af de lokaliserede tjærepladser er der foretaget interviews med lokalkendte personer, som f.eks. kan være forhenværende fiskere, tidligere naboer til pladserne eller repræsentanter fra lokalhistoriske arkiver/samlinger i området. I de fleste tilfælde er interviewene foretaget ved et besøg hos de pågældende personer.

Ved disse interviews er lodfotos ofte brugt til at lokalisere pladsen. Dette har i mange tilfælde vist sig at være mere effektivt end at lave en besigtigelse af området sammen med personen. Dette skyldes, at mange af områderne har ændret udseende i et sådant omfang, at det kan være meget svært for personen at genskabe et billede af, hvor pladserne var placeret.

I mange tilfælde er der også foretaget en rundring sammen med en eller flere af de lokalkendte personer, og flere pladser er derved blevet direkte udpeget på stedet. Hvis det har været muligt, er tjæregrydens placering også blevet udpeget.

Ved interviewene er der desuden spurgt, om personen har kendskab til andre pladser end de allerede stedfæstede. Der er på denne måde fremkommet oplysninger om pladser, som ikke allerede var stedfæstet på flyfotos. Der er ligeledes spurgt om eventuelt kendskab til støbning af blylodder i forbindelse med tjærepladserne, idet det eventuelt kan have givet anledning til forurening med bly. De interviewede personer er desuden blevet spurgt om de kendte andre personer,

som muligvis kunne have kendskab til eventuelle tjærepladser i området. En del af kilderne er faktisk fremkommet på denne måde.

Lokalhistoriske arkiver/lokalhistorisk materiale

Der er rettet henvendelse til lokalhistoriske arkiver i amtet for at få oplysninger evt. billeder og litteratur omkring tjærepladser i de enkelte områder. De lokalhistoriske arkiver har også i flere tilfælde været behjælpelige med at finde frem til yderligere lokalkendte personer, som har haft viden om tjærepladser samt fiskeri generelt.

Kommunerne

Samtlige kommuner er adspurgt om kendskab til evt. tjærepladser eller ældre personer, som kunne give oplysninger herom. I nogle kommuner eller evt. hos de kommunale forsyningsselskaber har det været muligt at få gamle tekniskekort eller matrikelkort.

2.3 **Tingbøger/Byggesager**

Der er, som et forsøg, foretaget en gennemgang af tingbøger og byggesager for matriklerne på en del af pladserne i Skagen By. Erfaringen med denne gennemgang er, at der ikke umiddelbart findes oplysninger angående tjærepladserne i tingbøgerne og byggesagerne. Det er derfor besluttet kun at foretage gennemgang af tingbøger og byggesager i enkelte tilfælde, hvor det antages at kunne give væsentlige nye oplysninger. Gennemgang af tingbøger/byggesagsarkiv er hovedsagelig anvendt til afgrænsning af pladserne.

3. KORTLÆGNING AF TJÆREPLADSER

3.1 Præsentation af kortlægningen

For hver enkelt lokalitet er der udarbejdet et sammenfatningsskema, som beskriver de oplysninger, der er indsamlet om den pågældende plads (interviews, flyfotos osv.). Alle lokaliteterne er tildelt et lokalitetsnummer, og de kortlagte lokaliteter er indtastet i Amtets kortlægningsdatabase ROKA.

Til bekræftelse og afgrænsning af de lokaliserede tjærepladser er der som nævnt i kapitel 2 foretaget interviews med lokalkendte personer. Hvert interview er noteret på et "interviewskema", hvorpå det også er noteret, hvis kilden har ønsket at være anonym. Samtlige skemaer til den enkelte plads er nummeret, og i sammenfatningsskemaet for den enkelte plads henvises der til de enkelte interviewskemaer med "interviewnummer".

Som beskrevet i kapitel 2 er der til hver plads lavet en kopi af et matrikelkort (i samme målestok som lodfotos) på plastfolie. Denne kopi lægges ovenpå lodfotoet, hvorved afgrænsningen kan overføres til matrikelkortet. Plastfolierne med matrikelkort er tapet på det tilhørende lodfoto. På plastfolien er afgrænsningen af pladsen samt synlige net påtegnet, det samme er nordpil og nummeret på det tilhørende lodfoto. Herudover er det angivet, hvordan plastfoliet skal genplaces på lodfotos, hvis det bliver taget af (n.v. = nederste venstre hjørne, ø.h. = øverste højre hjørne osv.). I sammenfatningsskemaet er der angivet numre på de lodfotos, som dækker området for pladsen.

Nederst på sammenfatningsskemaet er der lavet en sammenfatning af, hvilke kilder, som kan bekræfte tjærepladsen. Der er angivet hvilke matrikler, som er bekræftet af hvilke kilder. Det er ikke altid, at samtlige matrikler kan bekræftes af samtlige kilder. Det er især gældende for flyfotos. Kravet for, at en matrikel er bekræftet ved flyfotos, er, at det er muligt at se garn eller andet, som har tilknytning til tjæreaktiviteten på flyfotos.

Samtlige pladser i hver kommune er afmærket på et kort, som dækker hele kommunen, og der er yderligere lavet specifikke oversigtskort over delområder i kommunen. For hver lokalitet er der desuden indhentet et teknisk kort, et matrikelkort samt ejendomsoplysninger (C537). Tjærepladsens afgrænsning er indtegnet på en kopi af matrikel- og teknisk kort, og der er lavet en liste over de adresser, hver enkelt plads omfatter. I denne liste er der til hver adresse knyttet de respektive matrikelnumre og en beskrivelse af den nuværende anvendelse.

I bilaget til denne rapport er sammenfatningsskemaerne for de enkelte pladser samlet samt tilhørende kopi af matrikelkort med angivelse af tjærepladsens af-

grænsning. Baggrundsmateriale såsom oversigtskort, tekniskekort, interview-skemaer, fotos o.s.v. er ikke medtaget i rapporten.

3.2 **Kriterier for kortlægning**

En plads er blevet kortlagt, hvis der har været mindst to kilder til at bekræfte pladsen. Det kan evt. være to interviews eller lokalisering på flyfotos sammenholdt med et interview, som bekræfter, at der har været tjæret garn på pladsen. I enkelte tilfælde, hvor der kun er én kilde, er det alligevel vurderet, at der er be-læg nok for at lokalisere pladsen. Det har sædvanligvis været, hvis kilden er en person som selv har tjæret på pladsen, hvis den nuværende ejer har kendskab til, at der har været tjæret på grunden, eller hvis pladsen er blevet udpeget ved be-sigtigelse på stedet sammen med personen. Der er bemærket på skemaet, hvis der kun er én kilde, som bekræfter pladsen.

I forbindelse med kortlægningen er der fremkommet en del oplysninger om pladser, som ikke kan bekræftes. Disse oplysninger er sammenfattet og findes i baggrundsmaterialet, men fremgår ikke af denne rapport.

Det skal desuden bemærkes, at pladserne kun er kortlagt som tjæreplads og der-til relaterede aktiviteter såsom barkning og blystøberi. Det vil sige, at hvis der på den samme matrikel har foregået en anden potentielt forurenende aktivitet, er denne ikke kortlagt. I sammenfatningsskemaerne er det dog angivet, hvis en eller flere af matriklerne tidligere er kortlagt eller registreret. I disse tilfælde er de tidligere kortlægnings- eller registreringsnumre samt hovedbranche oplyst.

3.3 **Afgrænsning af pladserne**

Tjærepladserne er som hovedregel afgrænset på baggrund af interviews, identi-fikation på luftfotos af net eller andet, som har med tjæreaktiviteter at gøre, sammenholdt med pladsens "naturlige afgrænsning". Det er i samråd med Nordjyllands Amt vedtaget at bruge lodfotos fra 1954 til at vurdere, hvad der har været pladsens naturlige afgrænsning. Den "naturlige afgrænsning" er som regel en vej, et markskel, beplantning eller bebyggelse. I sammenfatningsskema-erne er der lavet en beskrivelse af den vurderede naturlige afgrænsning for den enkelte plads, ligesom det er angivet, hvad afgrænsningen er foretaget på bag-grund af.

Afvi-gelser fra ovenstående er til tider sket, hvis der er fremkommet oplysninger om en anden afgrænsning af pladsen ved interviews, eller hvis der er udpeget en anden afgrænsning ved besigtigelse af området sammen med en person, som har kendskab til den præcise lokalisering af pladsen. Ligeledes kan der være afvi-gelser, hvis matrikelgrænserne var anderledes i pladsernes driftsperiode, eller hvis der foreligger oplysninger om, at en bygning først er opført efter driftsperi-

odens afslutning. Sådanne afvigelser er ligeledes angivet i sammenfatningskemaet.

I situationer, hvor den naturlige afgrænsning jf. lodfotos kun dækker en del af en matrikel, så er det den afgrænsning, der er blevet brugt og angivet på kortene. I de tilfælde, hvor en matrikel på denne måde opdeles, er hele matriklen medtaget i opgørelsen over hvilke matrikler, pladsen dækker.

Enkelte pladser dækker over flere usammenhængende områder. Det er i samråd med amtet valgt, at dele disse pladser op i et tilsvarende antal lokaliteter.

4. USIKKERHEDER VED KORTLÆGNINGEN

Der er en række usikkerheder forbundet med de metoder, som er brugt ved lokaliseringen og specielt afgrænsningen af tjærepladserne.

4.1 Usikkerheder forbundet med afgrænsning

Med hensyn til den naturlige afgrænsning, så bygger denne i de fleste tilfælde på lodfotos fra 1954. Hertil kan der være knyttet en vis usikkerhed. Det drejer sig især om den bebyggelse, der er beliggende på området. Der er i de fleste tilfælde ikke indhentet oplysninger om, hvornår denne bebyggelse er opført, og tjærepladsen kan således på et tidligere tidspunkt også have omfattet de områder, der er bebygget på lodfotos fra 1954. I de tilfælde hvor en sådan randbebyggelse forekommer, er afgrænsningen som hovedregel eksklusiv denne bebyggelse.

En anden usikkerhed i forbindelse med fastlæggelse af naturlige afgrænsninger på baggrund af lodfotos er knyttet til overførslen af pladsens afgrænsning fra lodfoto til matrikelkort, da det ikke i alle tilfælde er muligt at få tilpasset matrikelkortet nøjagtigt til hele lodfotoet. Det er som udgangspunkt forsøgt at få matrikelkortet til at passe bedst muligt i det område, hvor tjærepladsen ligger. I enkelte tilfælde er problemet løst ved at kopiere matrikelkortene lidt op eller ned, så de bedre kan tilpasses til de enkelt lodfotos.

På baggrund af de usikkerheder som forekommer i forbindelse med afgrænsning af tjærepladserne, skal man således være opmærksom på, at afgrænsningen ikke er fuldstændig endegyldig. Det er især de matrikler, som ligger i pladsernes periferi, der kan være usikkerhed om.

4.2 Identificering af pladser udfra garn på lodfotos.

Det skal desuden bemærkes, at det udfra lodfotos ikke med sikkerhed kan afgøres, om der er tale om nytjærede garn og dermed en tjæreplads. Nette/garnene blev også lagt til tørre indimellem de blev tjæret. Identificering ved hjælp af flyfotos er derfor i alle tilfælde sammenholdt med interviews med lokalkendte personer, som kan bekræfte, at der har været tjæret garn eller tørret nytjærede garn i det pågældende område.

For at det er muligt at identificere tjærepladser på lodfotos, er det nødvendigt, at fotoet er taget på det tidspunkt af året, hvor garnene og nettene er blevet tjæret og derefter lagt til tørre. De fleste lodfotos er taget omkring maj måned, hvilket er sammenfaldende med det tidspunkt hvor bundgarnene sædvanligvis blev tjæret. Man skal således være opmærksom på, at fotoet kan være taget på en dag, hvor der ikke har ligget net til tørre. Det er derfor ikke i alle tilfælde muligt at se

pladsen på lodfotos. Ruser blev derimod hovedsagelig tjæret i juni-juli, og som følge heraf har det ikke været muligt at observere ruser lagt til tørre på lodfotos.

5. KORTLAGTE TJÆREPLADSER I FREDERIKSHAVN KOMMUNE

På figur 5.1 er samtlige kortlagte tjærepladser i Frederikshavn Kommune indtegnet, og i tabel 5.1 er der opstillet en sammenfatning af kortlægningen. Der er udarbejdet en opgørelse over antal tjærepladser, tjærepladsernes samlede areal, samt en opgørelse over hvor mange matrikler, der i dag anvendes til hhv. bolig, industri/erhverv eller er ubebyggede.

Hvis en matrikel på ejendomsoplysningen C537 har mere end én adresse og der er forskellige anvendelser på adresserne, er hele matriklen i skemaet opført under den arealanvendelse, som er mest følsom. Hvis en del af matriklen anvendes til bolig og en anden del benyttes til industri/forretning eller er ubebygget, så er matriklen opgjort som værende bolig. Hvis en del af matriklen anvendes til industri/forretning og en anden del er ubebygget, så er matriklen opgjort som værende ubebygget.

For boliger er det desuden både opgjort, hvor mange matrikler det drejer sig om, samt hvor mange boliger der reelt er på disse matrikler. Dette skyldes, at der enkelte steder er boligblokke på pladserne, og derfor kan antallet af boliger blive højere end antallet af matrikler. Kolonihaver er medtaget under boliger, men med en bemærkning om, at det er kolonihaver.

	Areal [m ²]	Bolig		Industri/ forretning	Ubebyg- get
		Antal matrikler	Antal boliger	Antal matrikler	Antal matrikler
1. 813-1233 Nedlagt tjæreplads, Brønderslevvej	43.000	0	0	0	1
2. 813-1259 Nedlagt tjæreplads, Hyttefadsvej	650	1	2	1	0
3. 813-1260 Nedlagt tjæreplads, Sindallundvej	100.000	2	17	2	1
4. 813-1261 Nedlagt tjæreplads, Andelskaj	12.000	0	0	3	0
5. 813-1262 Nedlagt tjæreplads, Kirkegade/Voldgade	1.200	0	0	1	0
6. 813-1263 Nedlagt tjæreplads, Europavej/Bovinsgade	1.200	2	3	0	0
7. 813-1264 Nedlagt tjæreplads, Uranienborgvej	8.000	2	2	1	0

	Areal [m ²]	Bolig		Industri/ forretning	Ubebyg- get
		Antal matrikler	Antal boliger	Antal matrikler	Antal matrikler
8. 813-1265 Nedlagt tjæreplads, Søndergade	900	1	1	0	0
9. 813-1266 Nedlagt tjæreplads, Skovalleen	24.000	18	18 ^{a)}	0	1
10. 813-1267 Nedlagt tjæreplads, L. P. Houmøllers Vej	51.000	16	24 ^{b)}	0	0
11. 813-1268 Nedlagt tjæreplads, Grønlandsvej	55.000	51	51	3	3
12. 813-1269 Nedlagt tjæreplads, H. C. Ørstedes Vej	24.000	0	0	8	0
13. 813-1270 Nedlagt tjæreplads, Donbækvej	10.700	1	8 ^{c)}	0	0
14. 813-1271 Nedlagt tjæreplads, Fælledvej	1.000	1	7	0	0
15. 813-1272 Nedlagt tjæreplads, Krogen	19.000	1	33 ^{d)}	0	0
16. 813-1273 Nedlagt tjæreplads, Chr. Kongsbak Vej	58.500	73	73	1	0
17. 813-1274 Nedlagt tjæreplads, Gl. Skolevej	4.200	1	1 ^{e)}	0	0
SUM	414.350	170	240	20	6

^{a)}: Én af matriklerne omfatter en legeplads.

^{b)}: Én af matriklerne omfatter en børnehave samt en boldbane.

^{c)}: Omfatter 8 kolonihaver (hvoraf den ene ejes af en børnehave) samt et stort ubebygget areal.

^{d)}: Kolonihaver med dyrehold.

^{e)}: Spejderhytte.

Tabel 5.1. Sammenfatning af kortlægning af tjærepladser i Frederikshavn Kommune.

Der er i alt kortlagt 17 tjærepladser i Frederikshavn Kommune, og det samlede areal af disse pladser er ca. 414.000 m², hvilket svarer til ca. 41 ha. Den nuværende arealanvendelse fordeler sig således, at 170 matrikler anvendes til boliger, i alt er det faktiske antal boliger ca. 240, 20 matrikler anvendes til industri/erhverv, og 6 matrikler er i dag ubebyggede.

Der er lokaliseret 16 tjærepladser i/omkring Frederikshavn og 1 tjæreplads i Strandby.

I Frederikshavn Kommune har der hovedsageligt været fisket fra Frederikshavn og Strandby. Der har formentlig også fundet fiskeri sted lokalt langs kysten i

kommunen. Tjæringen af de benyttede garn/ tov/ vod, har, ifølge de benyttede kilder, udelukkende fundet sted i Frederikshavn og Strandby.

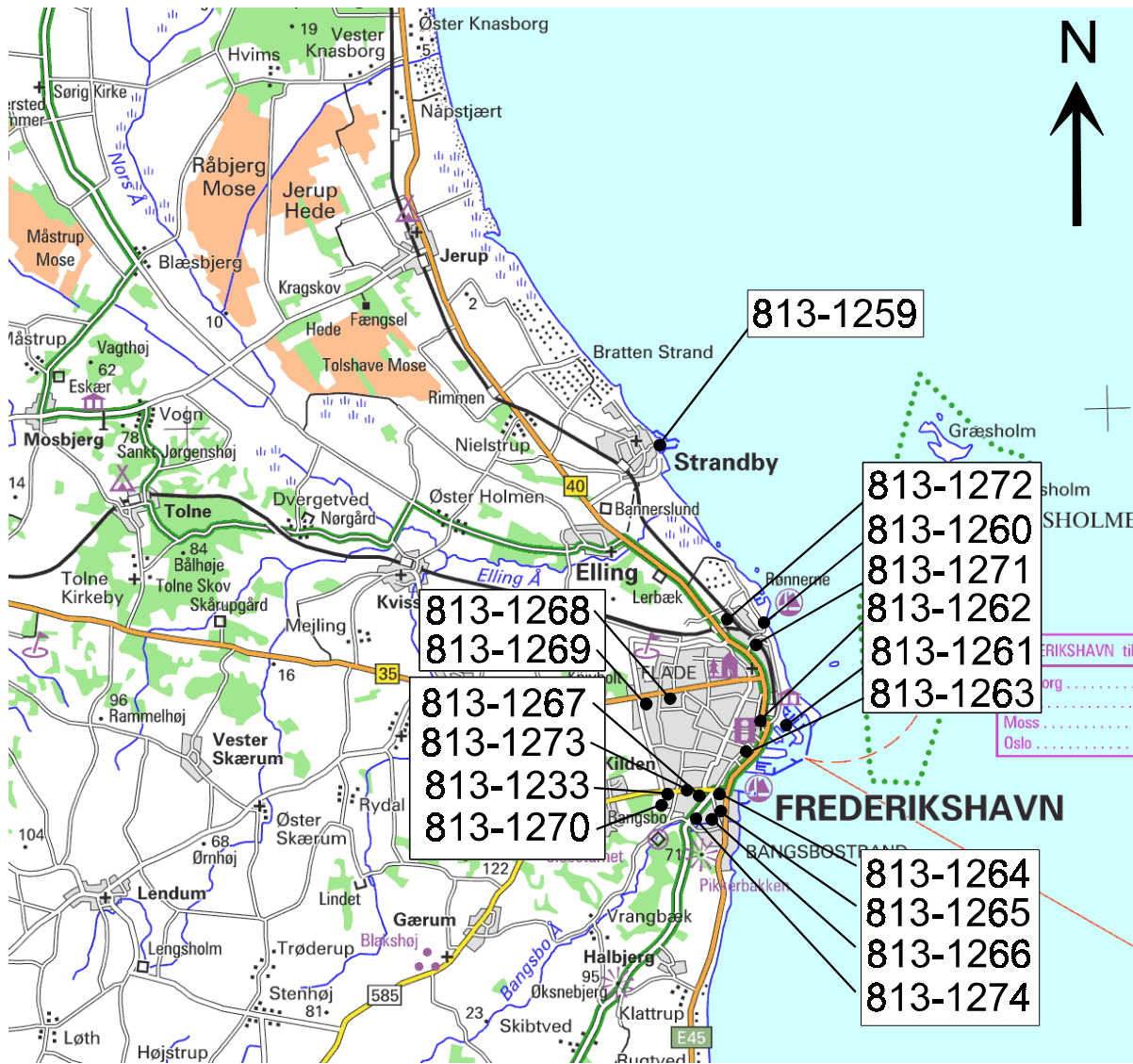
Fra Frederikshavn er der hovedsageligt drevet bundgarnsfiskeri og vodfiskeri, medens der fra Strandby (næsten) udelukkende er drevet vodfiskeri. I Frederikshavn er der derfor tjæret både bundgarn, tov og vod, mens der i Strandby udelukkende er tjæret tov. Bundgarn kunne have en omkreds på op mod 100 m, og dette har medført, at der i forbindelse med tjæring af disse garn krævedes relativt store tørrearealer, og disse pladser har derfor en meget stor udstrækning. Derimod var de pladser, hvor der blev tjæret relativ små, idet tørring af tov ikke krævede særlig megen plads.

Driftsperioden er ikke kendt for alle tjærepladserne, men for en stor del af pladserne gælder, at de er taget i brug i 1930'erne, eller tidligere, og været i drift frem til midten af 1960'erne, enkelte dog helt op til midten af 1970'erne.

Det har været muligt at identificere de fleste af de lokaliserede pladser på lodfotos, hvor de nytjærede garn, som lå til tørre, umiddelbart kan ses. For næsten samtlige pladser er der foretaget en afgrænsning på baggrund af lodfotos eller andre fotos. For nogle af pladserne har det været kompliceret at foretage denne afgrænsning, og disse pladser har muligvis dækket et større eller mindre areal, end det der er med i kortlægningen. I de tilfælde, hvor der har været stor usikkerhed forbundet med afgrænsningen, er dette angivet i sammenfatningsskemaet for den enkelte plads.

Ifølge de benyttede kilder er der i Frederikshavn Kommune på en enkelt plads (813-1262) blevet støbt blylodder til fiskeriet i forbindelse med drift af tjærepladsen.

Der er fremkommet oplysninger om eventuelle tjærepladser på Vodbindervej, ved Saltebakken, på Vrangbækvej, ved Fotillevej/Fregatvej, på Gl. Skagensvej og på Strandgade. Ingen af disse oplysninger er dog fyldestgørende nok til en egentlig kortlægning af disse pladser, og det har ikke været muligt at få oplysningerne bekræftet eller uddybet.

Mål ca. 1:150.000

Juni 1999

Figur 5.1
Kortlagte tjærepradser
Frederikshavn Kommune

Lokalitetsnr.: 813-1233			
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, Brønderslevvej			
Adresse: Brønderslevvej 15, 9900 Frederikshavn			
Matr. nr.: 1m, Bangsbo, Frederikshavn Jorder			
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE			
Matr. nr. 1m og 1e, Bangsbo, Frederikshavn Jorder er tidligere kortlagt som 813-1233 (Tjæreplads). Matr.nr. 1e er udtaget af kortlægningen, da der ikke er noget, som bekræfter tjæreplads på denne matrikel.			
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER			
	ANVENDELSE	DRIFTSPERIODE	
		FRA	TIL
1	NUVÆRENDE: Ubebygget, markareal	1973	
	SOM TJÆREPLADS: Tjæring af garn og tørreplads	ca. 1950	1973
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG			
<p>Ad. 1 <i>Rundering 1999</i> Sammen med en lokalkendt fisker /1/, blev beliggenhed af tjæregryden (ca. 5 x 5 m² areal) i lavning midt på marken udpeget. På stedet ses mange tjæreklumper, tjærede tov-stumper og murbrokker (fra det støbte ildsted under gryden iflg. /1/). På marken konstateredes også et andet område med særligt mange tov-stumper, tjæreklumper og net-rester (afbrændingsplads for gl. net m.v. iflg./1/). Skønnet beliggenhed af tjæregryde m.v. er påtegnet skitse.</p> <p>Ad 2 <i>Flyfoto</i> 1945 (E28, nr.25); 1954 (S 4030, Flj.20, nr.4): net, tjæregryde og skur; 1964 (318N, nr. 331): net, tjæregryde og skur.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod nord: Brønderslevvej/Gærumvej. Mod vest: Markskel. Mod syd: Markskel. Mod øst: Markskel. Afgrensningen er foretaget på baggrund af flyfotos bl.a. ud fra placering af garn samt markskel. Der er enkelte bygninger på pladsen, men disse antages at være fiskeskure tilhørende pladsen. Pladsens areal er ca. 43.000 m².</p> <p><i>Kilder</i> Tjærepladsen lå vest for nuv. boligblokke. Det var K. C. Nielsen (bundgarnsfisker 1930 – 1973 iflg. avis) der havde pladsen, som ejede og drev pladsen fra ca. 1950 til først i 1970'erne. Gryden stod ca. 50-100 meter syd for Gærumvej, midt på stykket. På den sydlige del var der lidt frugttræer /1/.</p> <p>Tjæregryden var et aflangt kar på størrelse med et lille lastvognslad og den var placeret midt på arealet. Garnene blev efter tjæring lagt ud til tørring rundt omkring på hele arealet. I arealets nordvestlige hjørne lå der et skur, hvor lastbilen, tjæretønder m.v. stod. Lastbilen blev brugt til at transportere garnene på arealet. I arealets sydvestlige hjørne var der en frugthave, som ligger der endnu. /2/.</p> <p>Tjærepladsen bekræftes af /3/, som kom på pladsen i 40'erne/50'erne. Placering af tjæregryde og tørreplads kan udpeges. Tjærepladsen bekræftet og pladsens beliggenhed indtegnet på oversigtskort /4/.</p> <p>/5/ oplyser, at hendes far hjalp K.C. Nielsen med at bøde garn efter krigen på en mark ved Gærumvej. Ingen nærmere stedfæstelse af pladsen.</p> <p><i>Byggesag</i> 1974: Korrespondance vedr. ubebygget areal (matr.nr. 1m, Bangsbo, Frederikshavn Jorder) ejet af K.C. Nielsen. Tidligere anvendt til oplagsplads og tørreplads for bundgarn. 1948: Korrespondance inkl. situationsplan vedr. lagerskur til bundgarn på matr. nr. 1m Bangsbo, Frederikshavn Jorder.</p>			

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

1. Flyfoto : 1m Bangsbo, Frederikshavn Jorder
2. Interview : 1m Bangsbo, Frederikshavn Jorder
3. Naturlig afgrænsning : 1m Bangsbo, Frederikshavn Jorder
4. Byggesag : 1m Bangsbo, Frederikshavn Jorder

Lokalitetsnr.: 813-1259				
Lok. navn: Nedlagt tjæreplads, Hyttefadsvej				
Adresse: Hyttefadsvej 2A, 2B, 4, 9970 Strandby				
Matr. nr.: 35gr, 35ii Strandby By, Elling				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Der må være foretaget ommatrikulering i forbindelse med havneudvidelsen i ca. 1960. På ejendomsoplysningen C537 har matr.nr. 35gr, 35ii Strandby By, Elling adressen Strandby Havn.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Boliger, parkeringsplads og vejareal	Ca. 1960	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjære og tørreplads for tov	før 1912	Ca. 1955 (før 1957)
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
Ad 1.				
<i>Rundering</i>				
Asfalteret vejareal og delvist asfalteret og grusbeltet parkeringsareal. Asfalteret over tjæregryde. Boliger på Hyttefadsvej 2A og 2B. Plads og tjæregryde, slisk, bakke og tørrepæle/-stativ udpeget af kilde 2.				
Ad 2.				
<i>Flyfoto</i>				
Skråfoto 1955(B410/1); 1954 (S4017, Flj. 15, nr. 12): pladsen er synlig. 1963(318S nr.347): pladsen er ikke synlig.				
<i>Naturlig afgrænsning</i>				
Mod vest: Vej (Tangvej). Mod nord: Vej (Hyttefadsvej). Mod Øst: Stranden. Mod syd: Bygninger grænsende op til skur mod syd. Pladsens areal er ca. 650 m ² .				
Afgrænsningen er foretaget på baggrund af skråfoto sammenholdt med interviews.				
<i>Kilder</i>				
Der har kun været én tjæreplads i Strandby og at den har ligget for enden af (vest for) den gl. nordkaj, som angivet på kort /2,3,4,5,7,8,9,10/.				
På pladsen blev tjæret tov til snurrevod, 4 – 6 ruller ad gangen. Pladsen blev drevet af en fast mand, som fiskerne betalte for at tjære tov. Tjæring af tov menes at være begyndt ca. 1900, hvor der begyndte at komme spil og motorer om bord på skibene – og i hvert fald før 1912, og ophørt før 1957, da /2/ fik ny båd og der har ikke været tjærede tov på den. Tjæregryden var på størrelse med en stor gruekedel (ca. 1,5 meter i diameter) og var forsynet med oplægningsbakke og returløbs-slisk. På bakken lå tovet til afdrypning/ tørring i ca. 8 dage inden ophængning på pæle. Der er sandsynligvis ikke blevet støbt blylodder i Strandby. Oprindeligt anvendtes støbte ”sten” med riller, heraf kommer udtrykket ”at stene garn”. Senere blev der anvendt lodder viklet af ståltråd /2/.				
Pladsen fungerede frem til ca. 1955, hvor man gik over til cuprinol behandlede sisal-reb og derefter nylon-tov /10/.				
I ca. 1960 blev havnen udvidet og tjæreplads-areal blev inddraget til vejareal og p-plads /10/.				
Tørrepælene stod i 5 – 6 rækker á ca. 20 meters længde med 2 – 3 meters afstand mellem rækkerne. På pælens top var der anbragt overligger, hvorpå rebene hang til tørre i ”guirlander / som gynger” /5/.				
SAMMENFATNING				
Tjæreplads bekræftet ved:				
5.	Flyfoto	:	35gr, 35ii Strandby By, Elling	
6.	Interview	:	35gr, 35ii, Strandby By, Elling	
7.	Naturlig afgrænsning	:	35gr, 35ii, Strandby By, Elling	

Lokalitetsnr.: 813-1260				
Lok. navn: Nedl. Tjæreplads, Sindallundvej,				
Adresse: Sindallundvej 2,4 Nordre Strandvej 15, 17, 19, 21, Kragholmen 214 - 252 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 49a, 49an, 49en, 49hk , 49ho Frederikshavn Markjorder samt vejareal ”bx”, ”br”, ”o”				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Matr. nr. 49en, Frederikshavn Markjorder er tidligere kortlagt som 813-8596 (Smede- og reparationsværksted). Matr.nr. 49a, Frederikshavn Markjorder er tidligere kortlagt som 813-1201 (Militæranlæg med sprængstoffer (fjernet)). Området er ommatrikuleret. Tidligere matr. nr. 49an, 49ax, 49a Flade, Frederikshavn Jorder. Ommatrikuleringen ikke fuldstændig oplyst.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Boliger, erhverv, rekreativt areal	Ca. 1962	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæregryde, tørreplads	Ca. 1918	Ca. 1962
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad. 1 <i>Rundering 1999</i> Sindallundvej 4 er motor- og bådcenter med overvejende befæstede arealer. Arealet nord herfor er udlagt til rulleskøjtebane og cykel-cross-bane. Nord for Strandlund er arealerne ubenyttede op til bunkermuseet. Lejlighedskompleks i 3 etager ”Nordstrand”. Boliger med små haver, tilknyttede erhvervsenheder samt rekreativt område.</p> <p>Ad 2 <i>Flyfoto</i> 1945(E28, nr.25) viser net. 1954(S4058, Flj18, nr. 4) og 1954(S4017, Flj17, nr. 5) viser net , den daværende værkstedsbygning og pladsens naturlige afgrænsning. 1963(318Q, nr. 239) viser ingen net.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod vest: Markskel(nuværende Sindallundstien /Villersbæk). Mod øst: Kysten. Mod nord: markskel nord for Batteri Nord og gl. ishus Mod syd: Sindallundvej og trægrænsen nord for daværende Kystsankatorium. Tjærepladsens areal er på ca. 100.000 m². Afgrænsningen er foretaget ud fra flyfoto fra 1954 sammenholdt med oplysninger fra interviews.</p> <p><i>Kilder</i> Der er blevet tjæret meget fra 1918 til først i 60’erne (ca. 1962) på Sindallundvej 4, hvor der nu er en forretning med både og tilbehør. Nettene lå til tørre øst for Nordre Strandvej, pladsen var afgrænset mod vest af Villersbæk og mod nord af Bunkermuseet /1/. Der er blevet tjæret bundgarn på grunden, hvor Motor- og Bådcenteret nu ligger /2/. Kilde 3 bekræfter, at der er blevet tjæret bundgarn på pladsen Sindallundvej 4. Han har set det fra en gang i 50érne (det tidspunkt hvor han flyttede dertil) og det var slut inden Pottestuen blev bygget, dvs. før 1976. Kilde 4 bekræfter pladsen ved Frydenstrand ved sanatoriet/Sindallundvej. Tjæregrydens placering og udlægningsarealerne kan evt. udpeges Kilde 5 (3 lokalkendte) angiver placering af tjæregryde på Sindallundvej. Tjæregryden stod nord for stor hvid bygning (nedrevet) – på østsiden af poppeltræer – måske er der enkelte tilbage? Der menes at have været 1 – 2 gryder på pladsen. Tørrepladsen strakte sig fra kystsankatoriumet op til nuværende bunkermuseum og mod vest afgrænset af Sindallundbebyggelsen. Kilde 6 kender pladsen ved Sindallundvej godt. Beliggenhed af tjæregryde er udpeget på stedet – lidt SØ for 2 poppeltræer, som også stod der mens der blev tjæret, umiddelbart syd for skur. Se skitse. Tørrepladsens udstrækning</p>				

var mod vest afgrænset af Villersbæk og gik mod syd ned til børnesanatoriet/ gl. tracé for Fælledvej og mod nord lidt længere op end Bunkermuseet. Pladsen var i drift ca. 1920 til først i 60érne.

/7/ husker fra drengetiden i 30érne en tjæreplads ved Rønnerne - et stykke nord for Hotel Frydensstrand (= Sømandshjemmet??). Et stykke fra havnen var der tjæretønde og net. Det var til venstre for grusvejen ud til Rønnerne (Nordstranden). Nøjagtig placering kan ikke påvises. Arealerne er ikke bebyggede.

Det bekræftes også fra /8/, at der har været tjæregryde med tjæregryde i området.

Kilde 9 bekræfter, at hans familie har haft tjæreplads i området. Der var 1 tjæregryde med slisk samt en gryde til katiku. Tjæregryden stod ca. hvor der nu er udstillingslokaler for Motor- og Bådcenter – i serviturbæltet for den rørlagte Villersbæk. Den stod et stykke nord for den daværende værkstedsbygning, der lå parallelt med Fælledvej og lidt øst for en række poppeltræer (som også anført af kilde 3). Tjære- og tørreplads var øst for Villersbæk. Da man ophørte med at tjære blev tjæren brændt af og gryden kom på produkthandelen. Da Villersbæk blev rørlagt er der gravet hen over grydens placering og der er således ikke synlige spor på stedet. Tørrepladsen var på begge sider af Nordre Strandvej.

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

- 8. Flyfoto : samtlige
- 9. Interview : samtlige
- 10. Naturlig afgrænsning : samtlige

Lokalitetsnr.: 813-1261				
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, Andelskaj (Danyard)				
Adresse: Andelskaj 5, Silovej 8, 9, 11, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 507ah, 507bf, 507cx, Frederikshavn Bygrunde				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Matr. nr. 507ah er tidligere kortlagt som 813-8461 (Skibsværft).				
OBS: Matr. nr. og adresser anført på C537-oplysninger stemmer ikke overens med matrikelkort/teknisk kort. Adresserne og matr.nr. er bestemt ud fra matrikelkort og teknisk kort. Frederikshavn kommune oplyser, at ejendomsoplysningerne på havnearealet på visse punkter ikke er helt ajourført.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Danyard,	1111	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæregrøde,Tørreplads	ca. 1918	ca. 1944
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
Ad. 1				
<i>Rundering 1999</i>				
På arealet ligger en del af skibsværftet Danyard.				
Ad 2				
<i>Flyfoto</i>				
1928 (skråfoto); viser net og naturlig afgrænsning. 1945(E28, nr.25) og 1954(S4022, Flj.19, nr. 3); viser ikke pladsen, men den naturlige afgrænsning. 1956(skråfoto B2224/5); viser plads med pæle m.v. – måske tidl. tjæreplads? 1964(318P, nr. 227) og 1974(137A, nr. 291); pladsen kan ikke observeres.				
<i>Naturlig afgrænsning</i>				
Mod nord: Vej(Langelinie), daværende kystlinie. Mod syd: Havnekajen. Mod øst: Fiskehuse/ bebyggelse.				
Afgrænsningen er foretaget på baggrund af skråfotos fra 1928 og 1956 sammenholdt med oplysningerne fra interviews og matrikelkort fra 1942.				
Pladsens areal er ca. 12.000 m ² .				
<i>Kilder</i>				
Kilde 1 oplyser, at på værftets område (Danyard) er der en gl. tjæreplads, hvor mange små selskaber tjærede på en stor fælles plads bagved fiskehusene. Foto, der viser tjæregrødens placering på pladsen midt i 20érne findes (kopi i sagen). Pladsen var i drift i 20érne og 30érne.				
På havnen bagved (= vest for) fiskehusene blev der tjæret net på en stor trekantformet mark, der gik op til den nuværende Handelsskole. Marken var mod nord afgrænset af den daværende Langelinie. Der var ikke opfyldt længere mod nord. Marken var fyldt med nytjærede garn. Der stod en stor tjæregrøde med slisk i østenden af marken - lige bagved fiskehusene. Her tjærede de forskellige bundgarnsfiskere garn i perioden 1918 – ca. 1944 /2/.				
SAMMENFATNING				
Tjæreplads bekræftet ved:				
11.	Flyfoto	:	Ingen	
12.	Interview	:	Samtlige matrikler	
13.	Naturlig afgrænsning	:	Samtlige matrikler	
14.	Skråfotos	:	Samtlige matrikler	

Lokalitetsnr.: 813-1262				
Lok. Navn: Nedl. Tjæreplads og blystøberi (Vodbinderi), Kirkegade/Voldgade (Handelsskolen)				
Adresse: Kirkevej 9, (Tordenskjoldsgade 21) 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 256p Frederikshavn Bygrunde				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Ommatrikulering fra 507 Frederikshavn Bygrunde				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Handelsskole	Efter ca. 1974	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjære- og tørreplads til tov samt blystøberi	Ca. 1920	Før 1950
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad. 1 <i>Rundering 1999</i> Handelsskolen og befæstet P-plads.</p> <p>Ad 2 <i>Flyfoto</i> 1928 (skråfoto) viser området. 1945(E28, nr.25) viser området. 1954(S4022, Flj.19, nr. 3) viser pladsens naturlige afgrænsning. 1956 (skråfoto B2224/5) viser pladsen og værkstedet. 1964(318O, nr. 326) viser pladsens naturlige afgrænsning. 1974(137A, nr. 291) viser pladsens naturlige afgrænsning</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod nord: Kirkegade. Mod syd og øst: Bygninger. Mod vest: Unavngiven vej (kaldet Seidersvej) beliggende øst for Voldgade og parallelt med denne. Pladsens areal er ca. 1.200 m².</p> <p>Afgrænsningen er foretaget på baggrund af skråfoto fra 1956, sammenhold med oplysninger fra interviews samt gammel kort fra 1928.</p> <p><i>Kilder</i> Kilde 1 oplyser, at der var vodbinderi (tilhørende Peter Åen) samt tjæreplads for tov ved Voldgade. Pladsen lå øst for brandstationen, hvor Handelsskolen ligger nu. Der var tjæregryde til tov på pladsen. Tovet hang til tørre på mandshøje pælestativer. Pladsen var i drift fra fiskeriets start ved århundrede skiftet til ca. 50érne. Der var blystøberi i Voldgade (under Handelsskolen) /2/.</p> <p>Pladsen lå fra Kirkegade ned af Voldgade, næsten ned til Tordenskjoldsgade. Værkstedet lå på hjørnet af Kirkegade/Voldgade. Vodbinderi og tilhørende tjæreplads og blystøberi var i drift i 30érne og 40érne. Nedlagt ca. 1950. Husker ikke placering af tjæregryde. Under krigen blev der smeltet bly (blyringe til nettene) på pladsen – blykedelen stod i et skur for sig selv. Støbte kun til egne garn/vod, men antageligvis det eneste vodbinderi i Frederikshavn. Mener at garnene/vod blev tjæret. Husker ikke at der skulle være tjæret tov på pladsen. Nu er der Handelsskole på pladsen /3/.</p> <p>Øst for tidl. brandstation lå et vodbinderi med tjæregryde til tov. Pladsen lå øst for Seidersvej. Værkstedet lå på hjørnet af Seidersvej/Kirkegade. Tjæregryden stod et stykke øst for Seidersvej – højst 10 metre – og syd for værkstedet. Syd for pladsen havde Conradsen et olieraffinaderi. Tjærepladsarealet er nu befæstet P-plads til Handelsskolen (udpeget på stedet) Pladsen var i drift i 1944 og stoppede efter besættelsen /4/.</p> <p>Der var en tjæreplads og blystøberi ved Voldgade – under Handelsskolen. Pladsen var i drift op til 1950érne. På pladsen blev der støbt blylodder og udført lidt tjæring af tov /5/.</p> <p>(fortsættes)</p>				

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved: :

15. Flyfoto : 256p Frederikshavn Bygrunde

16. Interview : 256p Frederikshavn Bygrunde

17. Naturlig afgrænsning : 256p Frederikshavn Bygrunde

Lokalitetsnr.: 813-1263				
Lok. navn: Nedl. Tjæreplads, Europavej/Bovinsgade, Frederikshavn				
Adresse: Europavej (del af), Bovinsgade 1, 3, 3A, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 1b, 1f Frederikshavn Bygrunde.				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Boliger, vej	Ca. 1972	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjære- og tørreplads for tov	Ca. 1927	Efter 1950
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad. 1 <i>Rundering</i> Boliger, vej.</p> <p>Ad 2 <i>Flyfoto</i> 1954(S4022, Flj.9, nr. 3) og 1964(318O, nr. 225); viser pladsens naturlige afgrænsning. 1974(137A, nr. 291) er Europavej anlagt.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod nord: Beliggende syd for gl. jernbane og tidl. mindepark/ produkthandel. Mod syd: Tidl. bådebyggeri. Mod øst: Tidl. slagteri. Mod vest: Boensgade (nu Bovinsgade).</p> <p>Afgrænsningen hovedsagelig foretaget på baggrund af interviews sammenholdt med bykort fra 1928 og matrikelkort fra 1942. Pladsens ca. areal 1.200 m².</p> <p><i>Kilder</i> Der var en tjæreplads overfor det daværende slagteri, hvor Europavej er nu (ved indkørsel til rutebådene). Pladsen var mod nord afgrænset af en mindepark med 2 statuer af fiskere. Pladsen er indtegnet på kort og anvist på stedet.. Pladsen var i drift omkring ca. 1927 til efter krigen. På pladsen blev der kun tjæret tov til vod, ingen garn. Tovene hang på pælestativer i mandshøjde. Tjæregryden stod syd for banen. /1/.</p> <p>Kilde 2 husker også pladsen, men ikke nærmere placering.</p> <p>Kilde 3 bekræfter pladsen og angiver placering, der stemmer rimelig overens med kilde 1.</p> <p>Kilde 4 bekræfter plads i området.</p> <p><i>Bemærkning</i> Afgrensningen mod syd er usikker. Kilde 1 har angivet to forskellige afgrænsninger af pladsen. Muligvis har pladsen omfattet mere af det areal, som i dag er en del af Europavej.</p>				
SAMMENFATNING				
Tjæreplads bekræftet ved: 18. Flyfoto : ikke synlig. 19. Interview : Vejareal (Europavej), 1f, 1b Frederikshavn Bygrunde 20. Naturlig afgrænsning : Vejareal (Europavej), 1f, 1b Frederikshavn Bygrunde.				

Lokalitetsnr.: 813-1264					
Lok. navn: Nedl. Tjæreplads, Uranienborgvej					
Adresse: Uranienborgvej 5, 9, 11, Europavej (del af) 9900 Frederikshavn					
Matr. nr.: 137ap, 172er, 172es, Bangsbo, Frederikshavn Jorder.					
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE					
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER					
	ANVENDELSE			DRIFTSPERIODE	
				FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Beboelse, kirke, Europavej		Ca. 1972	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæregryde, tørreplads		Ca. 1940	Ca. 1960

(fortsættes)

OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG

Ad. 1

Rundering 1999

Parcelhuse, kirke med p-plads, samt en del af Europavej.

Ad 2

Flyfoto

1945(E28, nr.25) viser området. 1954(S4022, Flj.19, nr. 5) viser pladsen med net. 1964(318O, nr. 325) viser området og naturlige afgrænsning. 1974(137A, nr. 129) er området bebygget og Europavej anlagt.

Naturlig afgrænsning

Pladsen var naturligt afgrænset af bæk/vandløb mod vest og syd samt af kysten mod øst og mod nord af tidligere matrikelskel.

Pladsens areal er ca. 8.000 m².

Afgrænsningen er foretaget på baggrund af flyfoto fra 1954 bl.a. ud fra placering af net sammenholdt med matrikelkort fra 1942.

Kilder

I 50érne var der tjærekogeri i området. Tjæregryden stod syd for kirken i nærheden af stikvejen, hvor Uranienborgvej 7-17 ligger i dag. Markerne rundt omkring blev brugt til at lægge garnene til tørre på. Har svært ved at udpege stedet præcist, da området har forandret sig meget. Det var Valdemar Hjørne og Hans Hou, der havde tjærepladsen. Hjørne boede på en lille gård på Saltebakken /1/.

Tjæregryden stod øst-nordøst for kirken, hvor Europavej ligger nu Nettene lå rundt om på marken. Der var en bæk imellem markerne som adskilte tjærepladsen og en mark mod vest, som blev brugt til at spille fodbold på /2/.

Langs kysten ved Uranienborg blev derr trukket pæle på land. Bundgarnene blev tjæret og tørret på marken. Husker ikke grydens placering /3/.

Der var en tjæreplads på Uranienborg-pladsen sidst i 40érne/ primo 50érne, hvor Europavej ligger nu. Husker ikke grydens placering /5/.

Tjæreplads ved Uranienborg tilhørte W. Hjørne. Pladsen var i drift i 40érne Der blev tjæret garn og trukket pæle op. Pladsen kan evt. også blive omtalt som Saltebakken, idet W.Hjørne boede på Saltebakken /6/.

Der var tjæreplads syd for Thodesvej ved Uranienborg /8/.

Der var en tjæregryde, hvor Søndergade og Møllehus Allé løber sammen bag ved missionshuset /9/.

Tjæreplads under krigen mellem Lisborgvej og Thodesvej. Pladsen afgrænset af en dyb bæk mod nord og et meget vådt og sumpet område mod vest. En tjæregryde ude ved kysten, men måske endnu en gryde længere mod vest /10/.

Tjæreplads ca. 1930-1950 ved Uranienborgvej/Katolsk Kirke. Pladsens udstrækning fra Europavej til Bertelsensvej /11/.

(fortsættes)

Billedmateriale

2 fotos fra Bangsbo Museum og Arkiv fra Uranienborg og Saltebakken dateret ca. 1950 – 1970. Foto fra Uranienborg viser tjæregryde med sliksk (placering stemmer overens med flyfoto fra 1954).

Desuden findes udsendelse fra TV-NORD (kopi hos amtet), hvor div. kilder udtaler sig om Uranienborg-pladsen.

Bemærkning

Afgrænsningen mod vest er usikker. Kilde 9-11 tyder på, at pladsens kan have dækket et betydelig større område end det, som er medtaget i denne kortlægning (en mulig udvidelse af afgrænsningen er skitseret på vedlagt kort).

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

21. Flyfoto	: 137ap, 172es Bangsbo, Frederikshavn Jorder
22. Interview	: 137ap, 172 er, 172es Bangsbo, Frederikshavn Jorder
23. Naturlig afgrænsning	: 137ap, 172 er, 172es Bangsbo, Frederikshavn Jorder
24. Billedmateriale	: Billeder viser tjæregrydens placering på marken.

Lokalitetsnr.: 813-1265				
Lok. navn: Nedl. Tjæreplads (vodbinder), Søndergade				
Adresse: Søndergade 241, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 170æ Bangsbo, Frederikshavn Jorder og del af vejareal "cm" Bangsbo, Frederikshavn Jorder.				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Vejareal "cm" er ommatrikuleret fra 173o Bangsbo, Frederikshavn Jorder.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Beboelse, udhus	Før ca.1920	-
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæreplads og tørreplads (vodbinderi)	Før ca.1920	ca.1968
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad 1. <i>Rundering 1999</i> Beboelse med udhuse.</p> <p>Ad 2. <i>Flyfoto</i> 1954 (S4030, Flj. 20, nr. 2) er udhuset synligt. Pladsen er lille. Det er ikke muligt at se detaljer.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Matrikelgrænse/naboskel/vej. Afgrænsningen er foretaget på baggrund af matrikelkort fra 1942 sammenhold med oplysninger fra interviews. Pladsens areal er ca. 900 m².</p> <p><i>Kilder</i> Kilde 1 oplyser, at der i det lille hvide hus (udhuset til Søndergade 241) var vodbinderi. Der stod en tjæregryde øst for bygningen, sandsynligvis hvor der er vej i dag. Garnene blev tørret på pæle. Ca. placering fremgår af kort 2. Kilde 2 husker vodbinderiet, der tilhørte vodbinder Erik Andersen. Vodbinderiet i Søndergade har været i drift ca. frem til 1959 – husker ikke, at der skulle have være en tjæregryde der./3/ Der var vodbinderi i det udhus, som stadig eksistere. Der var også en tjæregryde og garn blev tørret på stativ, som stod i forlængelse af værkstedet, der hvor der nu er vejadgang /4/. Et hvidt udhus blev brugt til vodbinderi og tjæregryden med slisk stod bag ved vodbinderiet, på det nuværende vejareal. Nettene blev hængt til tørre på stativer, som stod på vejarealet. Grunden var en smal lang tarm ikke større end 200 m². Tjæringen stoppede sidst i 60'erne, da nylongarnene kom frem /5/. Vodbinderi startede ca. 1920 i baghuset. De nye vod blev tjæret ude bagved og hængt til tørre på stativer /6/.</p>				
SAMMENFATNING				
Tjæreplads bekræftet ved:				
25. Flyfoto : ingen				
26. Interview : 170æ Bangsbo, Frederikshavn Jorder og vejareal "cm"				
27. Naturlig afgrænsning : 170æ Bangsbo, Frederikshavn Jorder og vejareal "cm".				
28. Andet : Smalfilm fra pladsen findes.				

Lokalitetsnr.: 813-1266				
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, Skovalleen				
Adresse: Skovalleen 22, 24, 26, 28, 28A, 30A, 30B, 32, 34, Hoffmans Vej 1 – 7 og 2 - 12, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 172ai, 172am, 172ap, 172aq, 172ar, 172as, 172at, 172au, 172ay, 172az ,172aæ, 172aø, 172ba, 172bc, 172bd, 172fh, 172fi 172fm, 172i, Bangsbo, Frederikshavn Jorder.				
KOMMENTARTIL KILDEMATERIALE				
Kilde 1 anfører, at der har været losseplads ved Bakkevej/Skovbrynet, se skitse 1.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Boliger	1952 – 1960 (1983)	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæregryde, tørreplads	1936	1943/45
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad 1. <i>Rundering 1999</i> Området er bebygget med parcelhuse med enkelte nyttehave.</p> <p>Ad 2. <i>Flyfotos</i> 1945(E28, nr25) ses naturlig afgrænsning – måske kan der skimtes et skur (med net? ved siden af) i vestre ende af pladsen. 1954(S4030, Flj. 20, nr. 2) er området delvis bebygget – i østlige del ses en åben plads. 1964(318N, nr. 329) arealet er fuldt udbygget.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod vest og nord: Bangsbo Å og skov. Mod øst : skov. Mod syd: vej (nu Skovallen). Afgrænsningen er foretaget på baggrund af matrikelkort fra 1942, flyfoto fra 1954 sammenholdt med interview. Pladsens areal er ca. 24.000 m².</p> <p><i>Kilder</i> Tjæregryde stod ca. for enden af Hofmannsvej. Gryden stod nær kanten af træerne ned til åen, men måske gik træerne længere mod syd end i dag. Marken omkring blev brugt til at tørre garnene på, mest mod øst. Tjæregryden var der i 1936 og frem til 1943/45 /1/. Omtrentlig placering fremgår af kort 1 som er tegnet på baggrund af besigtigelse på stedet af kilde 1 sammen med Frederikshavn Kommune. Arealet er bebygget i årene 1953 – 1960 og 1983 /Frederikshavn Kommune, 1999/.</p> <p><i>Bemærkning</i> Kun en kilde. Men da kilden ved besigtigelse sammen med Frederikshavn Kommune har udpeget både pladsen og den ca. placering af tjæregryden, er dette grundlagt nok til, at kortlægge denne plads. Pladsens driftsperiode er ophørt før flyfotos blev taget.</p>				
SAMMENFATNING				
Tjæreplads bekræftet ved:				
29.	Flyfoto	:		
2.	Interview	:	172ai, 172am, 172ap, 172aq, 172ar, 172as, 172at, 172au, 172ay, 172az ,172aæ, 172aø, 172ba, 172bc, 172bd, 172fh, 172fi 172fm, 172i, Bangsbo, Frederikshavn Jorder.	
3.	Naturlig afgrænsning	:	Samtlige matrikler.	

Lokalitetsnr.: 813-1267				
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, L.P. Houmøllers Vej (Bangsbo Frejas baner)				
Adresse: L.P. Houmøllers Vej 15, 17, 19A, 19B, 21 Søren Bjerregårds Vej 4 - 26, Niels Hjørnes Vej 13 - 25, Møllehus Allé 24, 26, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 93e, 93l 136x, 136am, 136an, 136ao, 136ap, 136aq, 136ar, 136as, 136at, 136au, 136av, 136ax, 136ay, 136az Bangsbo, Frederikshavn Jorder samt vejareal "bt" og "be" Bangsbo, Frederikshavn Jorder				
KOMMENTAR TIL KILDEmateriale				
Arealerne var tidligere matrikuleret som 136x, 168z, 169n, 169u, 169v.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Sportsplads, beboelse, børnehave	ca. 1957/1960/1998	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæregryde, Tørreplads	ca. 1926	ca. 1957

(fortsættes)

OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG

Ad. 1

Rundering 1999

Overvejende parcelhuse i kanten af pladsen. Boldbaner samt nybygget (1998) børnehave med legeplads på L.P. Houmøllers Vej 19A og 19B.

Ad 2

Flyfoto

1945(E28, nr.25) viser net på pladsen og naturlig afgrænsning; 1954(S4022, Flj..19, nr. 5) viser pladsen med net og evt. tjæregryde midt på pladsen? samt naturlig afgrænsning; 1964(318O, nr. 324) området er blevet delvist bebygget.

Naturlig afgrænsning

Mod nord: Markskel (nuværende Niels Hjørnes Vej, nordside). Mod syd: Markskel (nuværende Søren Bjerregårds Vej, sydside). Mod øst: markskel og bebyggelse. Mod vest: Markskel og grøft (nuværende bebyggelse og L.P. Houmøllers Vej). Pladsens areal er ca. 51.000 m².

Afgrænsningen er foretaget på baggrund af flyfoto og matrikelkort fra 1942 sammenholdt med interviews og oplysninger om ejerforhold for de enkelte matrikler.

Kilder

Kilde 1 oplyser, at Henry "Hou" Jensen (der var bundgarnsfisker 1918 – ca. 1960 /avis udklip/) i perioden ca. 1926 til ca. 1965 havde tjæreplads ca. der hvor Bangsbo fodboldbaner ligger i dag. Lige ved siden af lå yderligere en plads, som tilhørte Sørensen og Bette Christian. Denne plads er bebygget nu /1/.

Kilde 2 husker tjærepladsen, men ikke placering af tjæregryde. Pladsen er nedlagt for mere end 40 år siden – nok først i 50érne.

Kilde 3 bekræfter, at der var 2 tjærepladser mellem Møllehus Allé og L.P. Houmøllers Vej – nu Bangsbo Frejas baner. Mod syd gik pladsen ca. ned til Bjerregårdsvej, der hvor cykelstien krydser Møllehus Allé, mod vest gik afgrænsningen langs åen. H. Hou havde plads på den sydlige del af arealet og mod nord ved Niels Hjørnes vej havde Niels Sørensen og Bette Christian tjæreplads. Hou's tjæregryden stod midt på pladsen ca. 100 m fra Møllehus Allé, på nordsiden af den vej, som gik ind til gult redskabsskur, hvor garnene blev opbevaret. Tjæregryden stod østen for huset (ses på flyfoto). Husker ikke placering af NS's tjæregryde udover at det var nord for deres egen. Pladsen var i drift fra ca. 1935 til 1957.

Kilde 4 bekræfter tjæreplads på L.P. Houmøllers Vej - evt. mere end en. Tjæregryden var midt på pladsen og pladsen var mod vest afgrænset af Bækken, dvs. øst for nuværende husene langs L.P. Houmøllers Vej.

Kilde 5 bekræfter, at tjæregryden på L.P. Houmøllers Vej stod midt på marken ved et gult hus/skur.

Kilde 6 bekræfter, at Hou'erne havde tjæreplads på Bangsbo Frejas Baner, hvor der i dag er børnehave.

Byggesag

1958. Korrespondance vedr. sportsplads. Bekræfter at matr.nr. 136x og 168z har tilhøre bundgarnsfisker H. Jensen Hou, matr.nr. 168y har tilhøre Frederikshavn kommunale vandværk samt matr.nr. 169n tilhører bundgarnsfisker Niels Sørensen.

1959. Korrespondance vedr. nedbrydning af Hou's garnhus. Bekræfter at matr.nr. 136x har været anvendt til garnopbevaring og tjæring mv.

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

30. Flyfoto : 93e, 136x, 136am, 136an, 136ao, 136ap, 136aq, 136ar, 136as, 136at, 136au, 136av, 136ax, 136ay, 136az Bangsbo, Frederikshavn Jorder samt "bt" vejareal Bangsbo, Frederikshavn Jorder
31. Interview : Samtlige matr. nr.
32. Naturlig afgrænsning : Samtlige matr. nr.
33. Byggesag : 136x Bangsbo, Frederikshavn Jorder

Lokalitetsnr.: 813-1268				
Lok. Navn: Nedl. tjæreplads, Grønlandsvej				
Adresse: Hjørringvej 143A; Grønlandsvej 10, 12, 14, 9-15; Umanakvej 2, 4, 8, 10; Holsteinsborgvej 3-11, 4, 6, 10, 12, 14; Fridtjof Nansens Vej 1-13, 2-12; Gertrud Rasks Vej 7, 9; Hans Egedes Vej 10, 13, 15, 16, 17, 19, 21, Peter Freuchens Vej 1-9, 2-10; Roald Amundsens Vej 8, 10; Sankelmarksvej 4, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 13l, 13æ, 13z, 13ø, 13be, 14d, 14h, 14n, 14o, 14p, 14q, 14r, 14s, 14t, 14u, 14v, 14x, 14y, 14z, 14æ, 14ø, 14aa, 14ab, 14ac, 14ad, 14ae, 14af, 14ag, 14ah, 14ai, 14ak, 14al, 14am, 14an, 14ao, 14ap, 14aq, 14ar, 14as, 14at, 14au, 14av, 14ax, 14ay, 14az, 14aæ, 14aø, 14ba, 14bb, 15h, 15ag, 15ah, 15am, 15an, 15ao, 15ap, 15aq, Flade, Frederikshavn Jorder samt del af vejarealer "bl", "bn", "bq", "bv", "by" Flade, Frederikshavn Jorder.				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Grønlandsvej 8B er overført til Hjørringvej 143A og matr.nr. 15ch er udgået af matriklen og sammenlagt med 15h. På matrikelkort har adressen Fridtjof Nansens Vej 13 matr.nr. 14v, det samme har en del af Sankelmarksvej 4. Ingen selvstændig ejendomsoplysning C537 på Fridtjof Nansens Vej 13. Matr. nr. 14bb Flade, Frederikshavn Jorder er tidligere kortlagt som 813 – 0865 (Benzin- og servicestation) Matr. nr. 15ch Flade, Frederikshavn Jorder er tidligere kortlagt som 813 – 0890 (Nærings- og nydelsesmiddelindustri) Matr. nr. 13be Flade, Frederikshavn Jorder er tidligere kortlagt som 813 – 1056 (Autolakeri)				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Beboelse, industri	ca. 1950	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæregryde, tørreplads	ca. 1930	ca. 1955

(fortsættes)

OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG

Ad. 1

Rundering 1999

På pladsen, hvor tjæregryderne har stået, er der befæstede arealer/ industrilokaler, den øvrige del af tjærepladsen er bebygget med parcelhuse. Der er nyttehave i området.

Ad 2

Flyfoto

1945 (E28, nr. 25) viser måske net på nordligste del af området; 1954 (S 4058, Flj.18, nr. 6) og (S 4022, Flj.19, nr. 7) viser tjæreplads, net, evt. gryde; 1964 (318P, nr.229) arealet er delvis bebygget.

Naturlig afgrænsning

Mod nord: bebyggelse. Mod øst og vest: markskel. Mod syd: beplantning.

Pladsens areal er ca. 55.000 m².

Afgrænsningen er foretaget på baggrund af flyfotos bl.a. ud fra placering af net samt den bebyggelse som er på flyfoto fra 1954, sammenholdt med interviews. Arealet hvorpå der i 1954 ligger en minkfarm er medtaget, idet den ikke er på flyfotoet fra 1945 og pladsens driftsperiode startede 1930. Den sydlige afgrænsning er lavet på baggrund af interview, som oplyser at pladsen gik ned til skoven.

Kilder

Kilde 1 (pladsens tidligere ejer, som selv har udført tjærearbejde) oplyser, at der var tjæreplads bag brødfabrikken og autoforhandleren på hjørnet af Rimmens Allé og Hjørringvej – ca. 12 tønder land (100 m x 600 m)- fra før 1930 til 1955. På arealet ligger nu Børge Sørensen Automobiler og Renault Lastbiler, og mod syd er der parcelhuse /1/.

Den nordlige del af pladsen var afgrænset af daværende bebyggelse ud mod Hjørringvej og mod syd gik pladsen ned til det område, hvor der senere blev plantet skov. Nettene blev mest udlagt på den nordligste del af marken. I sydenden af marken blev net lagt til tørring om efteråret – dog ikke nytjærede garn /1/.

Der var to tjæregryder lidt SØ for området, hvor der nu er autoværksted. Den største gryde var en ombygget dampkedel, der rummede 12 – 15 tønder á 200 liter, dvs. 2.400 til 3.000 l. Slisken var 6 – 7 meter lang. **Gryden var på et tidspunkt utæt**, hvorved tjæren løb ud. Det spildte tjære blev brændt af og der blev opstillet en ny gryde. Lige syd for den første gryde stod en mindre gryde (ca. 2 meter i diameter og 1,5 til 2 m dyb), som blev anvendt til tjære i en periode og derefter blev den anvendt til barkning med katiku. Huset, hvor tjæreredskaber blev opbevaret, findes endnu og anvendes nu til elektroredskaber /1/.

Placering af tjæregryderne og huset til opbevaring af tjæreredskaber blev udpeget ved besigtigelse på stedet sammen med kilde 1 jf. skitse.

Kilde 2 kender pladsen og har markeret beliggenhed af tjæreplads på kort fra 1971.

Tjære-processen.

Kilde 1 oplyser, at han fik tjæren fra en tjæreleverandør i Nørresundby. Han leverede til hele Vendsyssel – alle i Frederikshavn købte af ham. Tjæren blev leveret fra forskellige gasværker. Tjæren blev leveret i 200 liter tønder. Hou-familien fik dog tjære fra Sæby Gasværk. I et par år blev der tilsat 5 – 10 % tjæreolie til tjæren, men det stoppede, da man ikke kunne mærke nogen forskel i konsistens. Måske blev tjæren lidt "kradsere" at røre ved, når der var tilsat tjæreolie. Tjæreolie blev købt af tjæreleverandør fra Nørresundby. Nettene blev kun tjæret én gang - som nye. Derefter blev de kun tjæret/imprægneret efter lapning – evt. kun lapperne? Der blev i perioden februar til april tjæret 10 – 12 gange.

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

34. Flyfoto	: 14d, 14h, 14s, 14t, 14u, 14y, 14z, 14æ, 14ø, 14ad, 14ao, 14ap, 14aq, 14ar, 14as, 14at, 14av, 14ax, 14ay, 14bb, 15h 15am, 15an, 15ao Flade, Frederikshavn Jorder
35. Interview	: Samtlige matrikler.
3. Naturlig afgrænsning	: Samtlige matrikler

Lokalitetsnr.: 813-1269				
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, H.C. Ørsteds vej			(Dreisler Storkøb)	
Adresse: H. C. Ørsteds Vej 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, Suderbovej 5, 11, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 8t, 8y, 8z, 8æ 8ae, 8ai, 8ak, 8as, Flade, Frederikshavn Jorder				
KOMMENTAR TIL KILDEmateriale				
Matr. nr. 8ak, Flade, Frederikshavn Jorder er tidligere kortlagt som 813-0513 (autolakeri) Matr. nr. 8æ, Flade, Frederikshavn Jorder er tidligere kortlagt som 813-0511 (autoreparationsværksted) H.C. Ørstedsvej nr. 6 har ifølge ejendomsoplysning C537 matr.nr. 8ai, men på matrikelkort ser det ud til at være matr.nr. 8al.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Industri	Efter 1972	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæreplads og tørreplads	Ca. 1955	1972
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad. 1 <i>Rundering 1999</i> Industriområde se vedlagte oversigtskort.</p> <p>Ad 2 1954(S4058, Flj. 18, nr. 8) viser markareal. 1964(D318, nr. 231) der ses net.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Markskel tydelige på flyfotos fra 1964. Pladsens areal er ca. 24.000 m². Afgrænsningen er foretaget på baggrund af luftfoto fra 1964, bl.a. ud fra hvor der er placeret net og markskel, sammenholdt med oplysninger fra interviews.</p> <p><i>Kilder</i> Kilde 1 oplyser, at han selv havde tjæreplads langs Hjørringvej - arealet lå vest for Storkøb. Hele området er bebygget nu. Mellem Hjørringvej og tjærepladsen lå en grund, der var ejet af Ford-forhandler Uggerholm. P. Vester havde skøde på 6 – 7 tdr. land. I det SØ-lige hjørne af marken blev i ca. 1960 lavet et blikskur til grej og lastbil – skuret blev pillet ned senere. Tjæregryden ved vest skel - et stykke fra landevejen – på den nederste tredjedel af marken. Det var den samme gryde som blev brugt på Grønlandsvej. Slisken var sort af tjære og ca. 3x6 meter i flademål. Pladsen var brugt fra ca. 1955 – 1972, hvorefter gryden blev flyttet til Donbækvej, da området blev udstykket /1/.</p> <p>Tjærepladsen lå øst for Suderbovej og der var en mark mellem pladsen og Hjørringvej (det nuværende Sanistål). Marken var ca. 6 tdr. land. Tjærekedelen stod i SV-hjørne, hvor der også stod et lille skur. I SØ-hjørnet stod et stort skur. Pladsens afgrænsning stemmer overens med markskel på flyfotos fra 1964 /2/.</p> <p><i>Byggesag</i> Området er udstykket og bebygget omkring 1972.</p>				
SAMMENFATNING				
Tjæreplads bekræftet ved:				
36. Flyfoto : 8æ, 8æ Flade, Frederikshavn Jorder				
37. Interview : Samtlige matrikler				
38. Naturlig afgrænsning : Samtlige matrikler				

Lokalitetsnr.: 813-1270				
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, Donbækvej			(Lille Bangsbo)	
Adresse: Soløjevej (del af), Solhattestien 1 – 15 og 2 – 16, Soldugstien 1 – 15 og 2 – 16, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 1ka Bangsbo, Frederikshavn Jorder				
KOMMENTARTIL KILDEMATERIALE				
Matr. nr. 1ka udstykket fra 1iq Bangsbo, Frederikshavn Jorder.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Kolonihaver, ubenyttet, parkeringsplads	1986	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæreplads, tørreplads	1972	1976
(Fortsættes)				

OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG

Ad. 1

Rundering

Kolonihaver med nyttehaver. Der er ikke kolonihaver på områderne (A, B, C), hvor der tidligere er foretaget fjernelse af tjæreforurenet jord. Jordlod på Soldugstien 16 er ejet af børnehaven. Ved besigtigelse konstateredes enkelte tjæreklumper på Soløjevej (ud for Soldugstien 9). På pløjet areal langs Solhattestien ses net- og tov-rester.

Ad. 2

Flyfoto

1945(E28, nr. 25); 1954(E4030, Flj. 20, nr. 4); 1964(318N, nr. 331): viser ikke tjærepladsen.

Naturlig afgrænsning

Mod nord: Lavtliggende område og skov Mod øst: læhegn (ældre grantræer) Mod syd: Donbækvej. Mod vest: Skov og lavtliggende område. Afgrænsning mod øst/vest/syd følger daværende matrikelgrænse. Afgrænsningen mod nord er foretaget på baggrund af interview /1/ sammenholdt med det naturlige lavning i terrænet.

Pladsens areal er ca. 10.700 m².

Kilder

Tjærepladsen lå på 2 parceller af "Lille Bangsbo's" jorder (lejet af kommunen), hvor der nu er kolonihaver, og tilhørte kilde 1. Der var et læhegn/markskele mellem de to parceller samt et læhegn langs østsiden af arealet. Tjæregryden stod på arealet ved læhegn/skel. Pladsen var mod nord afgrænset af et naturligt fald i terrænet. Pladsen var i drift i 1972 – 1976 og der blev ikke tjæret ret meget, kun en gang om året /1/. Grydens placering udpeget ved besigtigelse sammen med /1/.

I 1986 er der foretaget orienterende undersøgelse for aluminiums- og tjæreforurening af Frederikshavn Kommune. Ved besigtigelse af området blev der observeret 3 sortfarvede jordområder. Område A havde en udbredelse på ca. 4x16 meter. Dette område, hvor tjæregryden formentlig har været placeret, virkede stærkt forurenet og i jordoverfladen sås større sammenhængende tjæreskorper. Område B og C havde hver en udbredelse på ca. 3 – 4 meter i diameter og lignede bålpladser, hvor der formentlig er foretaget afbrænding af garnrester. Den jord, der ved undersøgelsen blev fundet forurenet, blev fjernet /2/, /notat om "Tjære- og aluminiumundersøgelser af zone 1 vest i lokalplan område 719-1, Frederikshavn Kommune 10. juni 1986/ og /telefonnotat af den 9/9-86/.

Set fra Donbækvej lå nettene på den bageste del af græsmarken i 1971 – 1972. Husker ikke tjæregryden /3/.

Ved besigtigelse med kilde 4 observeredes tjæreklump på vejen og net- og tovstumper på det pløjet areal i området. Kilde 4 kender ikke selv noget til tjærepladsen og har ikke tidligere hørt om fund af tjæreste o.lign. fra grundejerne.

Tjæregryden stod på bageste tredjedel af mark og nettene lå til tørre på resten af pladsen i første halvdel af 1970'erne /5/.

Kilder

Tjæregryden stod midt på pladsen, vest for højspændingsledningen. Der blev ca. tjæret 10 dagen om året og nettene lå til tørre i 14 dage. Tjæren blev tilsat ca. 10 % tjæreolie /6/.

Anonym kilde /7/ oplyser, at der også har ligget garn på området ved kolonihaverne på Levkøjevej. /1/ kan ikke bekræfte dette og anfører, at der ikke har lagt nytjærede garn på arealer ved Levkøjevej, måske enkelte garn, som var blevet rensset for skaller mv.

Kommentar:

Udvidelse af pladsen til Levkøjevej er ikke bekræftet og dette område er derfor ikke medtaget.

Yderligere oplysninger

1998: Korrespondance vedr. orientering om tjæreplads ved Donbækvej, fra Frederikshavn Kommune til Haveparken Bangsbo.

1986: Korrespondance vedr. undersøgelse af zone 1 vest.

1977: Avisudklip

1974: Avisudklip

1971: Lejekontrakt angående benyttelse af matr.nr. 11q Bangsbo, Frederikshavn Jorder til tørreplads til bundgarn.

(fortsættes)

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

- 39. Flyfoto : Ingen
- 40. Interview : 1ka Bangsbo, Frederikshavn Jorder
- 41. Naturlig afgrænsning : 1ka Bangsbo, Frederikshavn Jorder
- 42. Forureningsundersøgelse : 1ka Bangsbo, Frederikshavn Jorder
- 43. Lejekontrakt : 1ka (som del af iq), Bangsbo Frederikshavn Jorder

Lokalitetsnr.: 813-1271				
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, Fælledvej				
Adresse: Fælledvej 25 – 37 (ulige nr.), 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 49ap Frederikshavn Markjorder.				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Matr. nr. 49ap Frederikshavn Markjorder (Fælledvej 13 – 267) er tidligere kortlagt som 813-7043 (gasdepot). Området er ommatrikuleret. Tidligere matr. nr. 49ak Frederikshavn Markjorder				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Bolig	antagelig i 1980'erne	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjæring af garn	1940'erne	ca. 1959
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad. 1 <i>Rundering</i> Arealet er bebygget med 7 boliger. Ikke umiddelbart synlige nyttehaver.</p> <p>Ad 2 <i>Flyfoto</i> 1954(S4017, Flj17, nr. 4); 1963(318Q, nr. 239), 1966(Ag202) viser pladsens naturlige afgrænsning.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod vest: Jernbane. Mod øst: Jernbane. Mod syd: Fælledvej. Mod nord: Kolonihaver. Afgrænsningen er foretaget på baggrund af matrikelkort fra 1942 og flyfoto fra 1954 samt interview. Pladsens areal er ca. 1.000 m².</p> <p><i>Kilder</i> 3 lokalkendte kilder, som er opvokset i nordbyen, husker der stod en tjæregryde på en åben plads nord for Fælledvej ud for Violvej. Pladsen lå mellem jernbanerne (gl. tracé) og var mod nord, vest og øst afgrænset af kolonihaver. Pladsen var i drift i 40'erne og først i 50'erne. Tjæregrydens placering har kilderne i fællesskab markeret på kort fra 1928 /1a/. Efterfølgende har /1/ indtegnet pladsen, hvor tjæregryden stod, på flyfoto fra 1966 med påklæbet transparent. Nettene menes at være lagt til tørre på en nærliggende mark, nord for tjæregryden. Placering kendes ikke præcis. /2/ bekræfter at der var tjæregryde overfor Violvej. Det var sidst i 50'erne, ca. fra 1951 – 1960. Ved ikke hvor garnene lå til tørre – men måske på Fælledbo-arealerne?</p> <p><i>Bemærkning</i> Den omtalte tilhørende tørreplads er sandsynligvis den som er kortlagt som 813-1272.</p>				
SAMMENFATNING				
Tjæreplads bekræftet ved:				
44. Flyfoto : Ingen				
45. Interview : 49ap Frederikshavn Markjorder.				
46. Naturlig afgrænsning : 49ap Frederikshavn Markjorder.				

Lokalitetsnr.: 813-1272				
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, Krogen				
Adresse: Krogen 30 – 48 (lige nr.), 31 – 77 (ulige nr.), 83, 85 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 49hq, Frederikshavn Markjorder				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Området er ommatrikuleret fra 49a, 49al, 49am, 49ao (jf. kort fra 1971) til 49hq				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Kolonihaver med dyrehold	efter 1974	
2	SOM TJÆREPLADS:	Tjære og tørreplads for bundgarn	efter 1954	primo 1970
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad. 1 <i>Rundering 1999</i> Kolonihaver med nyttehaver, dyrehold.</p> <p>Ad 2 <i>Flyfoto</i> 1954(S 4058, Flj.18, nr. 4); 1963 (318Q, nr. 239): synlige rader (fangearme) til bundgarn. 1966 (Ag202): synlige garn.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod nordvest: Tidligere markvej (= Gartner Slyks vej) nuværende Poppelkrogen. Mod nordøst: Nuværende jernbanetracé, Skagensbanen. Mod syd: Jernbane, tidligere opfyldning for jernbanekrydsning, markskel. Mod sydøst: Tidligere markskel. Areal af pladsen er ca. 19.000 m².</p> <p><i>Kilder</i> Lokalkendt /1/, som er opvokset i nordbyen fortæller, at der blev lagt bundgarn til tørre på en mark, der lå et stykke nord for Fælledvej. Husker ikke nøjagtigt hvor.</p> <p>/2/ husker, at der sidst i 50érne har stået en tjæregryde på et areal, som lå mellem jernbanerne. Gryden stod i ”spidsen” af arealet ved en opfyldning (planlagt viadukt) ved Skagens-jernbanen. Er usikker på om tjæregryden stod på øst eller vest-siden af Skagensbanen. Det var Chr. Jensens plads.</p> <p>Lokalkendte /3/ husker der var tjæreplads på areal ved siden af (øst for) Gartner Slyk. Det var Chr. Jensens plads, som var i drift i 60érne til først i 70’erne. Husker ikke, at der var en tjæregryde her.</p> <p>Bundgarnene lå på areal på sydsiden af Gartner Slyks vej, lige op til Skagensbanen. Det stod elmetræer på sydsiden af vejen, der netop er blevet fældet. Stubbene kan stadig ses bl.a. ved Fregatvej 330 /4/.</p> <p>Der lå net til tørre på et areal mellem jernbanerne, husker ikke nøjagtigt hvor, måske ved dyrekolonien i 60érne /5/ /7/.</p> <p>Der var tørreplads til garn syd for Gartner Slyks vej. Det var et græsareal på ca. 2 tdr. land, der lå ved jordopfyldning ved Skagensbanen. Arealet var udlånt til Chr. Jensen, men blev forpagtet af /6/. Pladsen var i drift før 1974. Maskinen, der blev brugt til at transportere, rulle garn op og udlægge garn med, stod på Lassens gård. Garnene blev tjæret et andet sted. Der var ingen tjæregryde på pladsen /6/.</p> <p>Tidligere ejers hustru /8/ bekræfter, at der har ligget garn til tørre (og rensning) på arealet op ad Skagensbanen. Der er næppe tjæret på pladsen – det blev gjort på L.P Houmøllersvej-pladsen (Møllehus Allé) 813-1267.</p> <p><i>Bemærkning</i> Kilderne er uenige om, hvorvidt der har været tjæregryde på arealet. På flyfoto fra 1966 ses noget, som typisk ligner gryder på tjærepladser. Det er derfor vurderet, at der har været en tjæregryde på denne plads.</p>				
(fortsættes)				

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

47. Flyfoto : 49hq Frederikshavn Markjorder

48. Interview : 49hq Frederikshavn Markjorder.

49. Naturlig afgrænsning : 49hq Frederikshavn Markjorder.

Lokalitetsnr.: 813-1273			
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, Chr. Kongsbaks Vej			
Adresse: Chr. Kongsbaks Vej 1-17, 4, 6, 8, 10, Gærumvej 49 – 83 (ulige nr.), M. Vogelius Vej 3-29, 4-30, Elius Andersens Vej 6, 10 – 36 (lige nr.), 9900 Frederikshavn			
Matr. nr.: 1bh, 1bi, 1bk, 1bl, 1bm, 1bn, 1bo, 1bp, 1bq, 1bs, 1bt, 1bu, 1bx, 1by, 1bz, 1bæ, 1bø, 1ca, 1cb, 1cc, 1cd, 1ce, 1cf, 1cg, 1cl, 1cm, 1cn, 1co, 1cp, 1cq, 1cr, 1cs, 1ct, 1cu, 1cv, 1cx, 1cy, 1cz, 1cæ, 1cø 1da, 1db, 1dc, 1dd, 1de, 1df 1dg, 1dh, 1di, 1dk, 1dl, 1dm, 1dn, 1do, 1dp, 1dq, 1dr, 1ds, 1dt, 1du, 1dv, 1dx, 1dy, 1dz, 1dæ, 1dø, 1ea, 1eb, 1ec, 1ed, 1gc, 1gd, 1ge, 1iy, Bangsbo, Frederikshavn Jorder			
KOMMENTAR TIL KILDEmateriale			
Matr. nr. 1bp, Bangsbo, Frederikshavn Jorder er tidligere kortlagt som 813-8558 (Renseri).			
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER			
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE
			FRA TIL
1	NUVÆRENDE:	Bolig	fra ca. 1954
	SOM TJÆREPLADS:	Tjæring af garn, tørreplads	ca. 1930 før 1954
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG			
<p>Ad. 1 <i>Rundering 1999</i> 74 matrikler med 73 parcelhuse med haver (enkelte nyttehaver) samt 1 købmand.</p> <p>Ad 2 <i>Flyfoto</i> 1945(E28, nr.25) viser skur (e) på pladsen, ingen net. 1954(S4022, Flj. 20, nr. 4 samt Flj. 19, nr. 5) udstykket til kolonihaver. 1964(3180, nr. 329) bebygget med parcelhuse.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod nord: Gærumvej. Mod vest: Bangsbovej. Mod syd: Elius Andersens Vej/ Gl. markskel. Mod øst: Gl. markskel. Afgrænsningen er foretaget på baggrund af skel/veje på flyfotos fra 1945 sammenholdt med oplysningerne fra interviews, især afgrænsningen mod øst er foretaget på baggrund af kilde 2. Pladsens areal er ca. 58.500 m².</p> <p><i>Kilder</i> Det var K. C. Nielsen (bundgarnsfisker 1930 – 1973 iflg. avis) som havde pladsen, først i 50érerne solgte han pladsen til udstykning til kolonihaver og købte i stedet pladsen på Brønderslevvej (813-1233). Pladsen var i drift fra ca. 1930 til først i 1950érerne. Der stod et skur til redskaber i det NØ-lige hjørne af pladsen. Skuret blev sandsynligvis flyttet med til pladsen på Brønderslevvej. Placering af tjæregryden kan ikke erindres. Omtrentlig placering af pladsen er indtegnet på oversigtskort /1/.</p> <p>Der lå net stort set over hele området fra Møllehus Allé (mod øst) til Bangsbovej (mod vest) /2/.</p> <p>K.C. Nielsen har fra ca. 1937-1954 haft tørreplads for net på arealet. Redskabsskuret, som var på pladsen blev flyttet til pladsen ved Brønderslevvej. Husker ikke om der var kedel på pladsen. Bangsbo Freja havde fodboldbaner på arealet i 1932 – 1937. Efter ophør af tjæreplads blev området udstykket til kolonihaver. Den eksakt udstrækning af pladsen kendes ikke, men der var 3 -4 langstrakte marker øst for Chr. Kongsbakvej, hvor der ikke menes at have ligget garn /3/.</p> <p>Kilde /4/ Husker pladsen, der lå lige over for jernstøberiet. Der lå bundgarn til tørre der – det var før der blev fodboldbaner der. Husker ikke tjæregryde og redskabsskur, men der var en gangsti, der førte ned til fodboldbanerne</p> <p>(fortsættes).</p>			

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

- 50. Flyfoto :
- 51. Interview : Samtlige matrikler
- 52. Naturlig afgrænsning : Samtlige matrikler

Lokalitetsnr.: 813-1274				
Lok. navn: Nedl. tjæreplads, Gl. Skolevej				
Adresse: Gl. Skolevej 34, 9900 Frederikshavn				
Matr. nr.: 124bp, Bangsbo, Frederikshavn Jorder				
KOMMENTAR TIL KILDEMATERIALE				
Området har tidligere været matr.nr. 124r samt en del af 124a Frederikshavn Jorder.				
KORTLAGTE ANVENDELSER OG DRIFTSPERIODER				
	ANVENDELSE		DRIFTSPERIODE	
			FRA	TIL
1	NUVÆRENDE:	Ungdomsklub	Efter 1964	
	SOM TJÆREPLADS:	Tjæring af garn, tørreplads	efter 1945?	før ca. 1954
OPLYSNINGER FRA GENNEMGANG				
<p>Ad. 1 <i>Rundering 1999</i> Ungdomsborgen I Bangsbostrand. KFUM/KFUK spejdere. Pladsen omfatter 1 matrikel med ungdomsklub, tilhørende asfalteret p-plads og friareal (græsareal, bålplads m.v.) til spejdere.</p> <p>Ad 2 <i>Flyfoto</i> 1945(E28, nr.25) viser åben plads og minkfoderhus. 1954(S4022, Flj. 19, nr. 5) viser åben plads, minkfoderhus og enkelte minkfarme i østsiden af arealet. 1964(318N, nr. 329) viser åben plads og naboarealer er bebygget med minkfarme.</p> <p><i>Naturlig afgrænsning</i> Mod nord: Skel/gl. smedje. Mod vest: Møllehus Allé. Mod syd: Gl. Skolevej. Mod øst: Skovklædt område/minkfarme. Afgrænsningen er hovedsagelig foretaget på baggrund af de skel/veje og bygninger, som kan ses på flyfoto fra 1954. Pladsens areal er ca. 4.200 m².</p> <p><i>Kilder</i> /1/ mener at huske, at der har stået en tjæregryde på den åbne plads øst for Ungdomsborgen. Tjæregryden stod ca. 50 m (måske 100 m) øst for ungdomsborgen. Gryden var muret op med jerngryde over ildsted. Husker ikke at have set garn på pladsen. Den åbne plads øst for ungdomsborgen er der stadig. Pladsen har sandsynligvis været i drift efter krigen – måske frem til 1949 /2/. /3/ husker ligeledes, at der stod en tjæregryde med skorsten bag (= øst for) ungdomsborgen – det var før der blev bygget minkfarme i området, dvs. i 1950'erne. Husker ikke at have set garn der. Ifølge /4/ er det usandsynligt, at der skulle have været en tjæreplads på stedet – så skulle det i hvert fald være før 1949, idet der i 50'erne blev bygget minkfarme på området og desuden var der skov på området før det. Kilde /5/ mener ikke der har været tjæregryde på pladsen. Kender pladsen godt. Har spiller meget fodbold der, som dreng. Husker skoven øst for arealet og at der blev bygget minkfarme i kvarteret. På grunden ligger stadig et lille hus (gl. minkfoderhus), som nu anvendes af spejderne. Nord for grunden lå den gl. smedje – et langstrakt hus med esse i enden. Essen var muret op med skorsten. Kan næppe forveksles med tjæregryde?!</p> <p><i>Bemærkninger</i> Flyfoto viser såvel skov som minkfarme, men beliggende øst for den angivne tjæreplads. Der kan således godt have stået en tjæregryde på området. Der vurderes at være belæg for at kortlægge pladsen selvom der er 2 – 3 kilder, der ikke mener/huske, at der skulle have været tjæregryde på stedet.</p>				
(Fortsættes)				

SAMMENFATNING

Tjæreplads bekræftet ved:

53. Flyfoto

:

54. Interview

: 124bp, Bangsbo, Frederikshavn Jorder

55. Naturlig afgrænsning

: 124bp, Bangsbo, Frederikshavn Jorder